

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні та Білорусі

Голова Представництва Єврокомісії в Україні та Білорусі Ієн Боуг розповідає про перспективи відносин ЄС—Україна 4

Комісія хоче зробити дитячі іграшки безпечнішими 17 Учасники картелю оштрафовані на понад 34 млн євро 21

Українська письменниця Ірен Роздобудько розмірковує, що означає «Європа» 25

Прем'єр-міністр України відвідала Брюссель (стор. 7)

З 1 січня 2008 року Кіпр і Мальта перейшли на євро. На фото зліва направо: Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу, прем'єр Мальти Лоранс Гонзі та керуючий Європейським центробанком Мікаел Бонелло під час відзначення події (стор. 9).

У столиці головної в ЄС Словенії Любляні відкрили Європейський рік міжкультурного діалогу. На фото зліва направо: Комісар ЄС з питань освіти, культури й тренінгів Ян Фігел, міністр культури Словенії Васко Сімоні та Комісар ЄС з питань науки й досліджень Янеш Поточнік під час урочистого засідання (стор. 22).

СВРОБЮЛЕТЕНЬ №2'08Інформаційне видання Представництва
Європейської Комісії в Україні та БеларусіКиїв 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.euЗміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейської Комісії

© Європейська Комісія, 2008

Керівник проекту Ірина Стаднійчук
E-mail: Irina.Stadnychuk@ec.europa.eu

Головний редактор Тетяна Яцюк

У реалізації проекту Олег Фурділо
беруть участь Анатолій Марциновський
Сергій МатвеевКомп'ютерна Андрій Ходзицький
верстка

Наклад 10 500 прим.

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

This publication is produced
with the financial support from the
Delegation of the European Commission
to Ukraine and BelarusВидання фінансується Представництвом
Європейської Комісії в Україні та БеларусіСвідоцтво про реєстрацію
КВ №12338—1222Р від 22.02.07

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку 08.02.08.

Друк: ТОВ «День печати»
м. Київ, пров. Карельський, 8

Безкоштовно

Відносини ЄС—УкраїнаІєн Боуг: «Зона вільної торгівлі
буде надзвичайно важливою
для наших відносин» . . . . . 4ЄС – найбільший торговий партнер
України. . . . . 5Старт Чорноморській синергії
буде даний у лютому . . . . . 6Прем'єр-міністр України
відвідала Брюссель . . . . . 7Беніта Ферреро-Вальднер сподівається
на продовження українських реформ . . . . . 7**Програми ЄС в Україні**У Представництві Єврокомісії розповіли
про новий конкурс проектів . . . . . 8Підготовлено два посібники
для вчителів. . . . . 8**Новини Євросоюзу****Фінанси**

Кіпр і Мальта успішно перейшли на євро 9

Єдина валюта залишається надійною 9

Зовнішня політикаБеніта Ферреро-Вальднер: «Я —
за полегшення умов для легальних
подорожей до Євросоюзу» . . . . . 10ЄС засуджує спроби закриття офісів
Британської Ради в Росії . . . . . 10Солана закликав Саакашвілі
до діалогу з опозицією . . . . . 11Брюссель готовий допомагати у розв'язанні
Придністровського конфлікту. . . . . 11**Розширення**Оллі Рен: «Розширення
залишатиметься життєдайною частиною
нашої зовнішньої політики» . . . . . 12«Люди мають усвідомити,
що є громадянами Європи» . . . . . 12**Законотворчість**Складність, відлагодженість
та збалансованість водночас. 14**Інституції**

«Народники» зміцнили своє лідерство 16

Іменем Політковської названо залу
в Європарламенті . . . . . 16Комісари зустрілися
зі словенськими міністрами . . . . . 16Словенія і Мальта ратифікували
Лісабонську угоду . . . . . 16**Захист прав споживачів**Підготовлено нову директиву
з безпеки іграшок . . . . . 17Буде змінено маркування
харчових продуктів . . . . . 17**Новини Євростату**ЄС найбільше торгує електронікою
й електрообладнанням . . . . . 18**Гуманітарна допомога**Луї Мішель відвідав
табори біженців у Чаді . . . . . 19Майже 370 мільйонів виділять
жертвам гуманітарних криз. 19

Допомога Кенії 19

ОсвітаДослідження засвідчило
ефективність «Коменіусу» . . . . . 20Європейський щоденник—2008
має наклад 2,7 мільйона . . . . . 20**Конкуренція**Єврокомісія оштрафувала
учасників картелю . . . . . 21Розпочато аналіз конкуренції
в фармацевтиці . . . . . 21**Культура**У Люблянці урочисто відкрили Європейський
рік міжкультурного діалогу . . . . . 22Визначено «Руйнівників
європейських кордонів» . . . . . 22**Довкілля**Європейців турбує
втрата континентом біорозмаїття 23

Брюссель ініціює нові екологічні вимоги 23

Гайд-паркПетер Коллер:
«Євросоюз дає мені свободу». . . . . 24Ірен Роздобудько: «Європець —
поняття цивілізаційне» 25**Подорожі**

Європа вражає толерантністю людей 26

Що означає ЄвропаСловом «Європа» дуже часто замінюють
словосполучення «Європейський Союз». Саме
таким широким географічним поняттям на-
зивають ЄС в офіційних промовах і в пресі.«Сьогодні дуже важливий час для Євро-
пи. Недавно ми презентували пакет законо-
давчих історичних пропозицій щодо енерге-
тики й клімату», — на Міжнародному сту-
дентському форумі в бельгійському Генті
Президент Єврокомісії Жозе Мануель Бар-
розу.«Фактично, ми намагаємося запровадити
в Європі п'яту свободу, а саме, свободу руху
знань у найширшому значенні цього слова»,
— сказав Комісар ЄС з питань науки й дос-
ліджень Янєш Поточнік на Міжнародній кон-

ференції з інноваційної стратегії в Гельсінкі.

Зрозуміло, обидва говорили про справи
Європейського Союзу. Можливо, таке «узур-
пування» Європи часом виглядає образли-
вим для тих європейських країн, які не є чле-
нами ЄС. Мовляв, виходить, що 27 держав —
оце і є Європа, а решта — щось незрозуміле.Проте ясно, що ані чільники Євросоюзу,
ані будь-хто інший аж ніяк не мають наміру
образити чи принизити інші країни конти-
ненту. Зрештою, український прем'єр Юлія
Тимошенко під час свого січневого візиту до
Брюсселя сама заявила: «Ми історично євро-
пейська країна, і я не бачу альтернативи Єв-
ропі». Якби мова йшла про суто географічне
поняття, то говорити про якусь альтернати-
ву було б нонсенсом — Україна і так в Європі.
Отож ідеться про щось більше.Поняття Європа давно перестало бути
тільки географічним. Демократія, дотриман-
ня прав людини, рівність всіх перед законом,
ринкова економіка й чесна конкуренція, без-
компромисна боротьба з корупцією, підзвіт-
ність влади суспільству, високий рівень доб-
робуту людей, збереження культурної спад-
щини і довкілля — це та інше є ознаками тої
ціннісної Європи, яку й мають насамперед
на увазі. Всьому цьому відповідає Європей-
ський Союз, тому оця своєрідна «узурпація»
нібито суто географічної назви є цілком зро-
зумілою. Крім іншого, це спонукає решту
країн діяти так, щоб називатися європей-
ськими саме в цивілізаційному значенні
цього слова. Адже бути такими означає бути
подібними до країн ЄС. Самого лише розта-
шування на мапі сьогодні вже не досить.

Редакція

«Зона вільної торгівлі буде надзвичайно важливою для наших відносин»

З Головою Представництва Єврокомісії в Україні і Білорусі Ієном Боугом «Євробюлетень» зустрівся відразу після завершення січневих свят. Попереду — багатообіцяючий рік для відносин ЄС–Україна. Саме про це йшлося в розмові з послом.

— *Найважливішими подіями минулого року у відносинах між ЄС та Україною стали підписання угод про спрощення оформлення віз та про реадмісію осіб. Чи діятиме якийсь механізм моніторингу виконання цих угод?*

— Так, будуть задіяні різні процедури, спрямовані на відстеження реалізації виконання цих документів. Зокрема, для Угоди про спрощення оформлення віз буде створено спільний комітет, який відстежуватиме хід

її виконання. Він збиратиметься щонайменше раз на рік, а можливо і частіше, якщо цього вимагатимуть обставини. Комітет відслідковуватиме процес застосування угоди, а також реагуватиме, якщо виникатимуть якісь проблеми з тлумаченням сторонами її положень.

Подібний комітет буде створено і для відстеження виконання Угоди про реадмісію осіб. Сторони так само допомагатимуть одна одній у відношенні інтерпретації та застосування цієї угоди.

Таким чином обидва комітети здійснюватимуть моніторинг виконання угод і надаватимуть рекомендації та пропозиції щодо їхньої реалізації.

— *Хто входить до їхнього складу?*

— Вони складатимуться з представників українського уряду та Європейської Комісії.

— *Які найважливіші події очікуються у відносинах Євросоюзу та України цього року?*

— Ми продовжимо працювати над новою посиленою Угодою. Переговори проходять дуже добре. Відбулося вже шість раундів, останній пройшов наприкінці січня. Ми досягли значного прогресу. Звичайно, сподіваємося, що після ухвалення остаточного рішення щодо вступу України до СОТ ми зможемо приступити до переговорів про створення Зони віль-

ної торгівлі між ЄС і вашою країною. Отже, це — дві основні події чи два процеси, які будуть надзвичайно актуальними цього року.

Але водночас практично щодня відбуваються контакти між українською та європейською сторонами щодо різних питань. Тривають переговори з багатьох угод. Наприклад, ми розпочали перемовини щодо укладення угоди у сфері цивільної авіації. Робляться практичні кроки та регулярно відстежується виконання Меморандумів щодо співпраці в енергетичній галузі та у сфері сільського господарства. Також має місце фінансова співпраця у рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства. У цьому році Україні буде надано понад 140 мільйонів євро. Отже, у нас відбувається багато контактів, здійснюється величезна повсякденна робота.

— Яку частину шляху пройдено у переговорах щодо укладення нової посиленої Угоди між ЄС і Україною? І з яких питань лишилися домовитися?

— Я завжди вважав, що краще утримуватися від публічних коментарів щодо переговорів, які тривають, тому що будь-які коментарі іноді можуть ускладнювати перемовини. Скажу лише, якщо не брати до уваги ту частину переговорів, яка стосується створення Зони вільної торгівлі, можна сказати, що ми досягли значного прогресу. Звісно, дуже важко виразити це у певних цифрах чи відсотках. З іншого боку, якщо брати до уваги майбутні переговори щодо Зони вільної торгівлі, то ми пройшли менше половини шляху, адже укладення такої угоди потребуватиме дуже детальних та ретельних обговорень. Зона вільної торгівлі між ЄС та Україною буде надзвичайно важливою для наших відносин. Угода не лише скасовуватиме митні збори, а й встановлюватиме дуже детальні норми торговельних відносин між нами. Ваша країна отримує змогу тісно інтегруватися в єдиний ринок Євросоюзу.

— Отже, роботу над новою посиленою Угодою буде завершено лише після закінчення переговорів щодо створення Зони вільної торгівлі?

— Загалом передбачається, що угода про Зону вільної торгівлі буде частиною нової посиленої Угоди.

— Чи може бути все завершено вже цього року?

— Думаю, це дуже важко зробити, але водночас не хочу сказати, що неможливо. Це була б дуже амбітна мета, і немає причин, чому б таку мету перед собою не ставити. Воля і бажання як з українського боку, так і з європейського дуже великі.

— Чи має Єврокомісія отримувати мандат на переговори щодо створення Зони вільної торгівлі, чи мандат на перемовини щодо посиленої Угоди стосується і цього?

— Спеціального мандату не потрібно, оскільки мандат для проведення переговорів щодо нової посиленої Угоди включає право на проведення переговорів щодо Зони вільної торгівлі. Досягнуті 16 січня домовленості між Україною та ЄС щодо остаточних умов вступу України до Світової організації торгівлі відкривають шлях до приєднання України до неї. Це означає, що ми найближчим часом розпочнемо переговори з комплексної угоди щодо Зони вільної торгівлі з Україною. Хочу також наголосити, що Євросоюз завжди активно підтримував вступ України до СОТ. Ми вважаємо, що це на користь Україні загалом, і переговори щодо створення Зони вільної торгівлі стануть значним кроком уперед у наших відносинах.

— Чи триватиме виконання нинішнього Плану дій ЄС–Україна в рамках Європейської політики сусідства і як ви оцінюєте його реалізацію на нинішньому етапі?

— Головна ідея Плану дій полягає у тому, щоб Україна могла виконувати заплановані нею реформи, а ЄС — допомагати їй у цьому. Загалом ми досягли суттєвого прогресу. В деяких сферах рухалися швидше, в інших — повільніше. Зараз ми з українською стороною обговорюємо, що нам робити після формального завершення строку дії цього Плану в лютому.

— Чи можете вже зараз розповісти щось про майбутнє проведення чергового Дня Європи в Україні?

— Ми це питання зараз обговорюємо з українською владою. Попередньо домовилися, що День Європи пройде 17 травня в Києві, 21 травня в Одесі і 25 травня в Донецьку. Коли ці дати будуть остаточно затверджені, ми зможемо приступити до планування заходів. У будь-якому разі, Дні Європи в Україні — це завжди вражаюче, дійсно унікальне свято — нічого подібного не проводиться у жодній іншій державі. □

ЄС — найбільший торговий партнер України

У середині січня Європейський Союз і Україна вирішили останні питання, що залишалися відкритими у контексті вступу держави до Світової організації торгівлі. Переважно це стосувалося митних тарифів.

Остаточних домовленостей досягли в Лондоні на зустрічі Комісара ЄС з питань торгівлі Пітера Мендельсона і українського Віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції Григорія Немирі. Таким чином, ЄС дав «зелене світло» вступу України до СОТ.

— Це важливий день для України, — прокоментував подію Пітер Мендельсон. — Євросоюз завжди твердо підтримував Україну в її прагненні стати членом СОТ. Сьогоднішня згода відкриває їй шлях до повного приєднання до світової торговельної системи. Це — перший крок до більшої інтеграції України до світової та європейської економіки.

Двосторонні переговори з Україною щодо вступу до СОТ Євросоюз завершив у 2003 році. Після цього роботу було продовжено в рамках багатосторонньої робочої групи, що розглядає усі заявки на вступ до СОТ, включаючи гарантії щодо погодженого зниження ставок ввізного мита на деякі види сировини.

Вступ України до СОТ уможливило початок переговорів про створення Зони вільної торгівлі з Євросоюзом. А це дуже важливо для обох сторін. ЄС є найбільшим торговим партнером України і найбільшим

Пітер Мендельсон.

ринком збуту її продукції. У 2006 році 25% українського експорту на загальну суму 8,7 млрд євро було реалізовано в ЄС, а 42% від обсягів її імпорту на суму 17,8 млрд євро походили з Євросоюзу. □

Останні приготування до прес-конференції.
Зліва направо: Жан-Поль Везіан,
Прімож Шеліго, Іен Боуг.

Старт Чорноморській синергії буде даний у лютому

У Києві відбудеться представницька конференція

У січні відбулася спільна прес-конференція посла Словенії в Україні Пріможа Шеліго, його французького колеги Жана-Поля Везіана та Голови Представництва Єврокомісії в Україні Ієна Боуга. Словенія головує нині в ЄС, Франція перебере кермо Союзу з 1 липня.

Прімож Шеліго розповів про пріоритети словенського президентства. Їх п'ять: успішна ратифікація підписаної у грудні 2007 року Лісабонської угоди, робота над втіленням спрямованої на економічний розвиток ЄС Лісабонської стратегії, енергетичні питання та боротьба з кліматичними змінами, розширення ЄС та Європейська політика сусідства і міжкультурний діалог. Особливо посол зупинився на відносинах Євросоюзу й України.

— Ми підтримуємо Україну в проведінні реформ і очікуємо, що вона надалі рухатиметься шляхом тіснішої співпраці з ЄС, — сказав Прімож Шеліго. — Бачимо вашу державу моделлю для інших країн. Під час нашого головування ми продовжуватимемо розвивати Європейську політику сусідства. Дуже великим її елементом бачимо ініціативу Чорноморська синергія. Офіційний старт їй буде дано під час конференції міністрів закордонних справ ЄС і країн Чорноморського економічного співробітництва, яку плануємо провести в Києві 15 лютого. Це буде одним із основних заходів, які здійснюватимуться під час нашого головування. До Києва, зокрема, прибудуть міністр закордонних справ Словенії Димитрій Рупель та Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер. Ми дуже раді, що Україна активно працює в регіоні і приймає цей форум. Його проведення в українській столиці є до певної міри визнанням того рівня, який досягла Україна у співпраці в рамках регіону.

Посол Словенії розповів про інші заходи в рамках відносин ЄС–Україна, які очікуються в першому півріччі цього року. У березні в Брюсселі має бути проведено сьомий раунд переговорів з укладення нової посиленої Угоди між Україною та ЄС, а в червні в Києві — восьмий. Прімож Шеліго висловив сподівання на те, що за головування Словенії вдасться розпочати переговори про створення Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, якщо завершиться процес приєднання країни до Світової організації торгівлі. А в кінці травня в Києві заплановано провести засідання Україна–Трійка ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ — до речі, вперше в українській столиці.

Журналістів цікавило питання віз. Зокрема, послів попросили прокоментувати висловлювання міністра закордонних справ України Володимира Огризка щодо того, що Україна намагається вже 2008 року розпочати з ЄС переговори про запровадження безвізового режиму для громадян України.

У березні має бути проведено сьомий раунд переговорів з укладення нової посиленої Угоди

— Нам треба вирішувати питання по черзі, — сказав Голова Представництва Єврокомісії Ієн Боуг. — З 1 січня цього року набула чинності Угода про спрощення оформлення віз. Тепер треба подивитися, як вона працюватиме на практиці. Звісно, ми знаємо, що остаточною метою у візовому питанні українська влада ставить здобуття безвізового режиму для поїздок українських громадян до ЄС. Більше того — це записано в преамбулі до Угоди про спрощення оформлення віз. Але ми маємо брати до уваги те, що природа руху громадян України до ЄС дуже сильно відрізняється від природи руху громадян з ЄС до України. Тому перш ніж говорити про безвізовий режим для українських громадян, треба подивитися, як працюватиме нинішня угода. □

Прем'єр-міністр України відвідала Брюссель

Головними темами переговорів були СОТ, Зона вільної торгівлі та візи

28–29 січня прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко уперше після затвердження на цій посаді відвідала Брюссель. Насиченою була та частина візиту, що стосувалася Європейського Союзу.

Керівник українського уряду зустрілася з Президентом Єврокомісії Жозе Мануелем Баррозу, Президентом Європарламенту Ганс-Гертотом Поттерінгом, Комісаром ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Бенітою Ферреро-Вальднер та Комісаром ЄС з питань торгівлі Пітером Мендельсоном.

Після зустрічі Юлії Тимошенко та Жозе Мануеля Баррозу відбувся їхній спільний брифінг. Головними темами були вступ України до СОТ, перспективи початку переговорів зі створення Зони вільної торгівлі та візовий режим.

— Єврокомісія завжди підтримувала намір України приєднатися до Світової організації торгівлі, — зазначив Жозе Мануель Баррозу. — Після рішення робочої групи, приєд-

нання України до цієї організації стало реальністю, яка може бути формалізована вже на початку лютого. А вступ до СОТ, відповідно, дає можливість для початку переговорів про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом. Це, як переконаний, питання тижнів.

— Ми порозумілися стосовно питання початку переговорів щодо створення між Україною та Європейським Союзом поглибленої всеохоплюючої Зони вільної торгівлі, яка включає всі її складові. І одразу після того, як Україна стане членом СОТ ми можемо приступити до таких переговорів, — заявила, зі свого боку, Юлія Тимошенко.

Президент Єврокомісії відповів на запитання щодо можливого запровадження безвізового режиму для громадян України при поїздках до Європейського Союзу. Він сказав

те ж саме, що кілька тижнів до цього висловив Голова Представництва Єврокомісії в Україні та Беларусі Іен Боут.

— Потрібно досягнути досконалої імплементації угод про спрощення візового режиму та реадмісію, — так Жозе Мануель Баррозу окреслив передумови таких переговорів. Від імені Єврокомісії він також привітав наміри України підписати угоди про малий прикордонний рух з країнами-сусідами, що входять до Євросоюзу.

— Це може створити сприятливі умови для подальшого розвитку відносин у питанні віз, — зауважив Президент Єврокомісії.

Юлія Тимошенко також наголосила, що після дострокових виборів в Україні відбулося єднання всіх гілок влади довкола ідеї європейського вибору країни. Жозе Мануель Баррозу зі свого боку заявив:

— Я сподіваюся, що політична стабільність може бути реальністю в Україні. Важливо, щоб держава вибрала шлях політичних та економічних реформ. □

Беніта Ферреро-Вальднер сподівається на продовження українських реформ

Незадовго до візиту в Брюссель прем'єр-міністра Юлії Тимошенко, там побував міністр закордонних справ України Володимир Огризко. Він зустрівся з Комісаром ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Бенітою Ферреро-Вальднер та Високим представником ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єром Солануою.

— Європейська Комісія сподівається на співпрацю з новим урядом України. Завдяки нашому спільному Плану дій ми змогли забезпечити відчутні результати для громадян України, — сказала, зокрема, під час розмови Беніта Ферреро-Вальднер. — Добре просуваються переговори щодо нової посиленої Угоди, спрямованої на розширення меж нашої співпраці.

Беніта Ферреро-Вальднер також висловила сподівання на те, що новий український уряд продовжить здійснення політичної, конституційної та економічної реформ з посиленою енергійністю, і що всі основні політичні гравці в Україні докладатимуть зусиль для стабілізації політичної ситуації в країні. □

У Представництві Єврокомісії розповіли про новий конкурс проектів

Подавати заявки можна до 28 лютого

У Представництві Європейської Комісії в Україні та Білорусі з успіхом пройшов інформаційний день, присвячений оголошеному Єврокомісією новому конкурсу проектів «Медіа-проекти з висвітлення діяльності ЄС у регіонах, які підпадають під дію Європейської політики сусідства та Європейського інструменту співробітництва і партнерства».

Прийшли близько 70 представників потенційних учасників тендеру від засобів масової інформації, піар-агенцій та неурядових організацій з України та Білорусі. Вони отримали детальну інформацію про Європейську політику сусідства та медіа-програму.

Загальний бюджет становить 11,5 млн євро. Частина його — 1,5 млн — буде використана на фінансування медіа-проектів, які пропагуюватимуть гендерну рівність й зміцнення ролі жінок у суспільстві. Мінімальна вартість пропозицій становить 50 тис. євро, максимальна — 2,5 мільйона.

Проекти мають бути сфокусовані на інформуванні аудиторії (читачів, слухачів та глядачів) про ЄС, відносини країни-бенефіціанту з ним і вплив у ній Європейської політики сусідства та Європейського інструменту співробітництва і партнерства. Проекти можуть бути розраховані на аудиторію однієї чи кількох держав, мати будь-які тривалість, частоту виходу матеріалів і формат. Але вони повинні бути креативними і бажано, щоб мали інтерактивний вимір. Всі проекти мають включати гарантії щодо трансляції або опублікування матеріалів від відповідної медіа-організації, а також зобов'язання щодо помітної позиції кінцевого продукту в розкладі теле- або радіопередач, на газетній площі чи веб-сайті.

Кінцевий термін подачі пропозицій — 28 лютого. □

Підготовлено два посібники для вчителів

У рамках проекту Європейського Союзу «Громадянська освіта — Україна» підготовлено навчальний посібник для вчителя «Громадянська освіта: теорія і методика навчання» та посібник «Громадянська освіта: порадики учителя» на компакт-диску.

Перший посібник було підготовлено робочою групою з розроблення навчальних планів і програм у співпраці з національними і міжнародними експертами та іншими робочими групами, які також писали окремі розділи видання.

Посібник «Громадянська освіта: порадики учителя» був підготовлений експертами проекту з підготовки вчителів та іншими національними й міжнародними фахівцями. Процес його розробки включав проведення тренінгів для методистів інститутів підвищення кваліфікації вчителів та викладачів педагогічних університетів, апробацію в пілотних і непілотних областях проекту, а також в інститутах підвищення кваліфікації та педагогічних університетах. Проводилися семінари зворотного зв'язку для обговорення результатів пілотування й удосконалення матеріалів. □

Кіпр і Мальта успішно перейшли на євро

Наступною має бути Словаччина

3 1 січня 2008 року Кіпр і Мальта запровадили в обіг євро. Таким чином кількість країн євросони сягнула 15-ти. Вона охоплює 318 мільйонів людей — усього в ЄС 493 мільйони.

Починаючи з 1 січня Європейська Комісія здійснювала ретельний моніторинг ситуації на Кіпрі й Мальті. Зокрема, проводили опитування людей. Ось як відбувалася зміна валюти.

2 січня. 12% кіпріотів мали в гаманцях лише євробанкноти і 31% — мали «переважно» їх. У 20% були лише євромонети, у 26% — переважно євромонети. Опитування серед мальтійців дало схожі результати — 42% мали лише або переважно нові банкноти і 52% — монети.

Водночас цього дня 28% жителів Кіпру вже розраховувалися в євро, 68% — ще користувалися національною валютою. Відповідні цифри для Мальти були 36% і 58%. Для порівняння: рік тому під час переходу на євро Словенії лише 19% її громадян розплачувалися новою валютою у перший робочий день після Нового року.

5 січня. Щонайменше три чверті громадян обох країн мали в гаманцях лише євро

або переважно нову валюту — 74% на Кіпрі і 76% на Мальті. Показник для монет був ще більшим — 81% і 84% відповідно. А лише євробанкноти й монети мали на руках на Мальті аж 58% і 62% відповідно, на Кіпрі — 32% і 40%.

7 січня. Комісар ЄС з економічних та монетарних питань Жоакін Алмунія робить заяву:

Євросона охоплює 318 млн людей

— Перехід на євро на Кіпрі й Мальті проходить дуже швидко. Це свідчення завчасної підготовки, яку здійснили обидві країни. Зараз дуже важливо, щоб вони продовжували провадити міцну фіскальну й бюджетну політику, так щоб повністю користувалися перевагами від участі в економічному й монетарному союзі.

12 січня. Близько 90% готівкових платежів на Кіпрі й Мальті відбуваються в євро. 93% громадян обох країн мають на руках лише або переважно євробанкноти, а євромонети — 87% кіпріотів і 96% мальтійців.

Населення Кіпру становить близько 779 тисяч осіб, Мальти — близько 408 тисяч. Країни є двома найменшими економіками в зоні євро. Частка Кіпру в сукупному ВВП євросони становить 0,17%, Мальти — 0,06%. Водночас в обох державах високий рівень життя — ВВП Кіпру на душу населення становить 92% від середнього по ЄС показника, Мальти — 77%.

Отже, чергове розширення євросони відбулося. Перейти на євро мають намір ще дев'ять країн ЄС — Чехія, Естонія, Латвія, Литва, Угорщина, Польща, Словаччина, Румунія і Болгарія. Поки що не збираються приєднатися до зони євро Велика Британія, Швеція й Данія. Втім, новий датський уряд оголосив, що проводитиме з цього приводу в країні референдум.

Наступною євро може запровадити сусідня з Україною Словаччина, яка планує зробити це з 1 січня 2009 року. Інший наш сусід Румунія оголосила, що її метою є перехід на єдину європейську валюту з 2014-го. Решта країн можливого часу зміни валюти не означили. Можна лише припустити, що це відбудеться у період між 2010 і 2014 роками. ■

Єдина валюта залишається надійною

У 2007 році в ЄС було вилучено 211,1 тис. фальшивих монет і 561 тис. фальшивих банкнот євро. Серед купюр найбільше підробляють купюри номіналом 50 євро — таких 38% від загальної кількості вилучених фальшивок, 20 євро (27,5%) і 100 євро (22%). Щодо монет, то 85% вилучених з обігу були номіналом 2 євро.

Банкноти євро

Номінації банкнот	Обіг	
	Кількість банкнот, млн	Вартість, млн євро
^ 500	446	222,978
^ 200	155	31,021
^ 100	1,162	116,167
^ 50	4,113	205,663
^ 20	2,256	45,121
^ 10	1,800	17,999
^ 5	1,342	6,708
Всього	11 274	645 657

Євро продовжує підтверджувати свій імідж надзвичайно добре захищених від підробок грошей. Адже фальшиві євробанкноти й монети є мізерною частиною від маси, яка циркулює в обігу (див. таблиці).

Монети євро

Номінації монет	Обіг	
	Кількість монет, млн	Вартість, млн євро
^ 2	3,732	7,464
^ 1	5,618	5,619
50 центів	4,589	2,295
20 центів	7,745	1,549
10 центів	9,780	978
5 центів	12,160	608
2 центів	14,125	282
1 цент	17,232	172
Всього	74 981	18 967

Дані — Європейський центробанк, станом на 30.11.07

«Я — за полегшення умов для легальних подорожей до Євросоюзу»

У січневому номері журналу «Парламент», який видається в Брюсселі, вийшло інтерв'ю з Комісаром ЄС з питань зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Бенітою Ферреро-Вальднер. У ньому вона розповіла про позицію Євросоюзу з багатьох міжнародних питань. Пропонуємо цей діалог вашій увазі.

Беніта Ферреро-Вальднер каже, що зняття ембарго на постачання озброєнь до Китаю вимагає певних кроків від обох сторін.

— **Що ви думаєте про те, що Словенія одним із пріоритетів свого президентства зробила тему Балкан?**

— Ціла низка важливих питань буде на порядку денному протягом першого півріччя 2008 року, включаючи мирний процес на Близькому Сході, наші відносини з найважливішими партнерами, такими як США, Латинська Америка, Росія або Китай. Також увагу приділятимемо Європейській політиці сусідства. Я впевнена, що перше для Словенії президентство в ЄС буде успішним.

— **Як вирішуватиметься питання ембарго на постачання озброєнь для Китаю?**

— Позиція ЄС щодо ембарго базується на рішеннях, ухвалених 2004 року країнами-членами на Європейській Раді і міністрами закордонних справ 27 країн-членів — на їхній зустрічі в грудні 2006 року. Ми працюємо в напрямку зняття ембарго. Але обидві сторони мають зробити певні кроки для того, щоб це стало можливим.

— **Яка позиція Євросоюзу щодо Бірми?**

— ЄС дуже зацікавлений у тому, щоб у Бірмі було демократичне й процвітаюче суспільство. Ми підтримуємо міжнародні зусил-

ЄС засуджує спроби закриття офісів Британської Ради в Росії

Москва пригрозила не видавати візи їхнім співробітникам

Європейський Союз підтримав Велику Британію в конфлікті з Росією з приводу закриття там регіональних офісів Британської Ради. З відповідною заявою виступило Президентство ЄС.

«Євросоюз дуже стурбований вимогами Росії закрити регіональні офіси Британської Ради в Санкт-Петербурзі та Єкатеринбурзі і підтверджує свою заяву від 21 грудня 2007 року щодо цього, — йдеться в документі. — ЄС особливо глибоко шкодує з приводу утисків, яких зазнає персонал Британської Ради, а також з приводу проанонсованих російським керівництвом адміністративних та інших заходів. Такі дії суперечать духу культурного співробітництва, яке Росія погодилася розвивати на першій Раді ЄС–Росія з партнерства в галузі культури, що відбулася 25 жовтня 2007 року в Лісабоні.

Євросоюз ще раз наголошує на важливій ролі Британської Ради та інших культурних установ країн — членів ЄС в Росії,

яку вони відіграють у зміцненні співробітництва між Російською Федерацією та ЄС. Культурні інституції формують суттєвий елемент взаємного пізнання людей та куль-

ЄС особливо глибоко шкодує з приводу утисків, які зазнає персонал Британської Ради

тур і мають бути підтримані. Вони є також ключем для розвитку культурних відносин між ЄС та Росією в рамках Угоди про партнерство та співробітництво.

ЄС закликає російську владу дозволити Британській Раді «діяти вільно та ефективно в Росії і не вживати подальших кро-

ків, які могли б зашкодити цій діяльності».

Російська влада стверджує, що для діяльності регіональних центрів Британської Ради в Росії немає відповідних угод. При цьому, однак, було вказано, що досягненню порозуміння заважає вимога Лондона вивести Великій Британії російського бізнесмена Андрія Лугового, який підозрюється в отруєнні соратника Бориса Березовського Олександра Литвиненка.

Москва зажадала закриття регіональних центрів організації з 1 січня 2008 року. Однак після зимових канікул вони продовжили свою роботу. Росія заявила, що не видаватиме візи новим співробітникам, які направляються в британські генконсульства в Санкт-Петербурзі та Єкатеринбурзі для забезпечення діяльності офісів Британської Ради, а також не продовжить акредитацію нинішнім співробітникам. Москва також пригрозила вжити «додаткових заходів» проти центрального офісу Британської Ради в Москві. □

ля, метою яких є започаткувати мирний діалог між урядом і опозицією. Народ Бірми має право на таку владу, яка діє в інтересах країни. Рішення від 19 листопада 2007 року, коли ЄС запровадив санкції проти 1207 фірм в Бірмі, поширив заборону на видачу віз військовим керівникам і заморозив їхні банківські рахунки, зміцнює наш підхід — більш цілеспрямовані санкції проти окремих осіб, які є відповідальними за жорстку соціально-економічну ситуацію, а також за недавню хвилю брутальних репресій проти мирних демонстрантів.

— На чому базується позиція «одного Китаю» стосовно Тайваню?

— Така політика ЄС була підтверджена рішенням Ради ЄС у грудні 2006 року. Ми переконані, що стабільність вздовж Тайванської протоки є частиною стабільності й процвітання в усій Східній Азії. Ми вітаємо ініціативи від обох сторін, націлені на діалог, практичне співробітництво та вибудовування більшої взаємодовіри.

— Якою є позиція ЄС щодо намагання Тайваню приєднатися до ООН та Всесвітньої організації з охорони здоров'я?

— ЄС не підтримує членство Тайваню в організаціях, які вимагають державності. Однак підтримує прагматичне рішення: ми закликаємо, наприклад, до практичного технічного співробітництва Тайваню з ВООЗ. Бо переконані, що це є важливим для належного функціонування організації.

— Чи не думаєте, що більш конструктивним для ЄС було б грати роль у мирному врегулюванні китайсько-тайванської проблеми, а не лише дотримуватися позиції «одного Китаю»?

— На наш погляд обидві сторони мають вирішувати суперечки мирно, через діалог. Було здійснено багато позитивних кроків, і ми й надалі заохочуємо обидві сторони реалізовувати ініціативи, спрямовані на розширення діалогу, практичне співробітництво й

будівництво взаємної довіри. ЄС упевнений, що сторони по обидва боки протоки повинні утримуватися від заяв або дій, які можуть збільшити напругу й бути сприйняті як одностороннє зміння статус-кво. Тому під час останнього саміту ЄС–Китай ми повторили нашу стурбованість щодо планованого на Тайвані референдуму стосовно членства в ООН.

— Чи стане легше отримувати візи для поїздок в ЄС громадянам третіх країн?

— Я — за полегшення умов для легальних подорожей до Євросоюзу. Це збільшувало б обміни між культурами й суспільствами. Особливо актуальним полегшений в'їзд до ЄС є для молоді, студентів, журналістів та дослідників. Однак присутні певні міркування щодо безпеки країн-членів, які теж треба брати до уваги.

— Що очікуєте від місії ЄС в Косово?

— Майбутнє Косово і Західних Балкан в цілому лежить у Європі, і тому це європейська справа. Єврокомісія вітає важливе політичне рішення, ухвалене Європейською Радою в грудні 2007 року: направити в Косово місію і зробити внесок у забезпечення в краї безпеки.

— Що думаєте про членство Туреччини в ЄС?

— 2005 року країни-члени зробили Туреччині пропозицію щодо початку переговорів про вступ. М'яч зараз на турецькій стороні поля. Наша пропозиція залишається, але остаточний результат цього тривалого й складного процесу передбачити важко. Можливі часові рамки процесу не зафіксовано. Протягом переговорів про вступ до ЄС Туреччина має провести низку важливих структурних реформ. Просування процесу її вступу в ЄС визначатиме саме прогрес у демократичних та економічних реформах. Це — ключовий принцип. Тому ми закликаємо Туреччину поживавити реформи, ухвалити конкретні рішення в ключових сферах, таких як свобода висловлювань і свобода віросповідання. □

Солана закликав Саакашвілі до діалогу з опозицією

Високий представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана привітав президента Грузії Михаїла Саакашвілі з перемогою на дострокових президентських виборах.

— Це момент для консолідації суспільства. Я вітаю та закликаю до переговорів з опозицією і громадянським суспільством, — сказав Солана в телефонній розмові з Саакашвілі.

Він зазначив, що ці переговори мають стати важливими у підготовці до дострокових парламентських виборів навесні цього року. Хав'єр Солана ще раз заявив про готовність ЄС допомагати Грузії на шляху реформ.

Михаїл Саакашвілі набрав на дострокових виборах 53,47% голосів виборців. За кандидата від опозиції Левана Гачичеладзе проголосували 25,69% виборців. □

Брюссель готовий допомагати у розв'язанні Придністровського конфлікту

У січні Брюссель відвідав президент Молдови Володимир Воронін. Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу під час зустрічі з ним відзначив, що 2007 рік був дуже продуктивним для відносин ЄС з цією країною, зокрема, що стосується виконання Плану дій ЄС–Молдова в рамках Європейської політики сусідства. Водночас Жозе Мануель Баррозу наголосив, що подальшого прогресу потребують в Молдові такі сфери як демократія, дотримання прав людини й верховенство права, свобода ЗМІ.

Співрозмовники обговорили питання Придністровського конфлікту. На прес-конференції після зустрічі Жозе Мануель Баррозу повідомив, що ЄС готовий направити туди експертів і виділити кошти на зміцнення взаємної довіри між сторонами конфлікту. □

Жозе Мануель Баррозу
і Володимир Воронін.

«Розширення залишатиметься життєдайною частиною нашої зовнішньої політики»

Пані та панове, шановні друзі!

Назва моєї промови — «Яким є майбутнє розширення ЄС?». Відповідь на це запитання проста: розширення залишатиметься життєдайною частиною нашої зовнішньої політики, тому що це наш найпотужніший зовнішньополітичний інструмент. Звісно, ми не можемо використовувати це стосовно всіх наших сусідів. Зараз на порядку денному — розширення в Південно-Східній Європі. Воно стосується балканських країн та Туреччини, які мають перспективи членства.

Рік, що розпочався, обіцяє бути багатим на події щодо подальшого розширення Європейського Союзу. Ці перспективи докладно викладені в промові Комісара ЄС з питань розширення Оллі Рена, яку він виголосив 22 січня під час зустрічі представників ЄС та Американської палати комерції.

Ми хочемо бути впевненими, що наші зобов'язання щодо членства тих чи інших країн є реальними та такими, що заслуговують на довіру. Водночас ми можемо і повинні використовувати перспективи членства як стимул для демократичних перетворень, здійснення непростих реформ та збільшення свободи.

Дебати всередині Союзу щодо його розширення є природною частиною вступного процесу. У випадку Туреччини, переговори завжди були спрямовані на довготермінові зусилля. Кожен мав переносити політичні шторми в Анкарі, Брюсселі та інших столицях.

Процес вступу є марафоном, а не спринтом. Важливо мотивувати Туреччину продовжувати реформи, але водночас слід підтримувати наші зобов'язання щодо інтеграції цієї країни в ЄС.

На мою думку, найбільш цінною частиною цього процесу буде трансформація Туреччини у відкритіше суспільство з багатим культурним розмаїттям й відданістю цінностям, які поділяють усі європейці. Процес вступу до ЄС вже довго є стимулом для такої трансформації, і черговим випробуванням були торік турецькі парламентські й президентські вибори. Цього року ми сподіваємося на

«Люди мають усвідомити, що є громадянами Європи»

Румунські й болгарські європарламентарі оцінюють рік перебування їхніх держав в ЄС

У січні Болгарія й Румунія відсвяткували річницю їхнього приєднання до Євросоюзу. З цієї нагоди журналісти сайту Європейського Парламенту поставили кілька запитань румунським і болгарським європарламентарям.

— Які зміни приніс вашим країнам рік перебування в Європейському Союзі?

Маруся Любчева, Болгарія, соціалістка:

— Це підвищило впевненість болгарських громадян у завтрашньому дні. Зміцнило відчуття, що Болгарія завжди була єв-

ропейською країною і зараз є частиною європейської родини. Членство в ЄС призвело до більшої економічної стабільності. Не справдилися прогнози скептиків щодо криз та руйнування деяких сфер економіки. Ми також почали отримувати фінансування від структурних фондів ЄС та фондів зближення.

Так вітали вступ до ЄС Румунії та Болгарії у Брюсселі у січні 2007 року. Плакат на одній з будівель Єврокомісії.

значний прогрес щодо свободи висловлювань та релігії в країні. Останні події вселяють оптимізм, особливо схвалення парламентським комітетом з юстиції законопроекту щодо фондів.

Тепер до іншої частини — Західних Балкан. НАТО і ЄС мають працювати ефективно й разом у цій частині Європи. Люди на Балканах стикаються цього року із суворим вибором: їхній регіон може остаточно вирішити проблеми, які залишила війна 1990-х, або повернутися назад до нестабільності, екстремізму та націоналізму. Перше приведе їх до процвітання і європейської інтеграції. Водночас багато коментаторів стверджують, що неминучим є друге.

Я не згоден з такими апокаліптичними пророцтвами. Звісно, є певна небезпека нестабільності в той час, коли вирішуватиметься питання щодо статусу Косова. Але цього не станеться, якщо ЄС діятиме рішуче й цілеспрямовано, дасть скоординовану відповідь на ці загрози.

Жоден міжнародний політичний гравець не буде так напряму зачеплений наслідками, як ЄС: ні Росія, ні Сполучені Штати. І ми готові нести нашу відповідальність у підтримці стабільності й прогресу в регіоні. Західні Балкани будуть стабільними, якщо мета щодо членства в ЄС залишатиметься важливою мотивацією до підтримки реформ. Ясно, що майбутнє регіону лежить в приєднанні до ЄС, і більшість людей хотіли б цього радше швидше, ніж пізніше.

Фактично всі країни регіону могли б зробити швидший прогрес на шляху до Європи. До кінця цього року, я сподіваюся, всі пройдуть через ворота, за якими розпочинається кандидатство в члени ЄС, підписавши Угоди про асоціацію і стабілізацію. Албанія і Чорногорія це вже зробили. Так само раніше й Колишня Югославська Республіка Македонія, яка незабаром може бути готовою до початку переговорів про вступ: якщо матиме досить політичної волі й належний міжпартійний діалог, щоб пройти крізь серйозні реформи.

Зараз ЄС чекає, коли останні умови для підписання угод виконують Боснія і Герцеговина та Сербія. Песимістичні прогнози щодо БІГ вже виявилися хибними. Лідери країни зробили важливий прогрес минулого року щодо реформи поліції, з огляду на забезпечення верховенства права і відділення поліції від політики. Перспектива приєд-

нання до ЄС повинна зміцнити зобов'язання лідерів частин країни перед державою Боснія і Герцеговина.

Сербія має шанс відкрити нову еру в її міжнародних відносинах у 2008 році. Цілковите співробітництво з Міжнародним кримінальним трибуналом є суттєвим, щоб дозволити країні перегорнути сторінку одного з найчорніших періодів її історії і добитися примирення в регіоні. Інституційні можливості Сербії дають їй великий потенціал щодо швидшого руху до ЄС. Вона має шанс наблизитися до статусу кандидата на вступ навіть протягом цього року. Рідко люди мають такий чіткий вибір, як зараз серби — між націоналістичним минулим та європейським майбутнім (цю промову було виголошено

Ми можемо і повинні використовувати перспективи членства як стимул для демократичних перетворень

у період між двома турами президентських виборів у Сербії; після першого туру лідирував кандидат від Сербської радикальної партії Томіслав Ніколіч. — **Євробюлетень**).

ЄС готовий вітати громадян Сербії в Європі, і не лише через договірні стосунки між сторонами, але й індивідуально. Це продемонстровано початком переговорів між Єврокомісією та Белградом щодо запровадження безвізового режиму щодо поїздок в ЄС для громадян Сербії.

Майбутнє Балкан може бути аж ніяк не сірим. В ЄС ніколи не було ще такої міцної політичної волі підтримати народи цього регіону у їхньому виборі європейських цінностей і життєвих стандартів. Перспективи членства в ЄС повинні бути маяком для тих у Сербії і Косово, які працюють на воз'єднання з Європою. Такий маяк був стимулом для реформ в Центральній і Східній Європі впродовж важкого періоду після падіння Берлінського муру. Я вірю, що це також спрацює в більшості нестабільних частин Європи сьогодні. Тому я впевнений у оптимістичному майбутньому розширення Європейського Союзу. □

Марьян-Іон Марінеску, Румунія, група Європейських народних партій:

— Найочевиднішою зміною для румунів є зникнення прикордонного контролю, можливість легально працювати в інших державах ЄС, помножена на визнання дипломів та кваліфікацій.

— *Яка частина вашої роботи в Європарламенті має найбільший вплив на життя ваших співгромадян?*

Петя Ставрева, Болгарія, група Європейських народних партій:

— Я відстоюю інтереси болгарських винарників у питанні добавок цукру у вино. Дуже важливою вважаю свою роботу з сільськогосподарськими неурядовими організаціями. Їхня точка зору надзвичайно важлива для мене з огляду на дискусії з конкретних питань в сільськогосподарському комітеті Європарламенту.

Марьян-Іон Марінеску:

— Все, що стосується податків, трудових контрактів, стосунків між роботодавцями й найманими працівниками, якості послуг, безпеки транспорту, громадян-

ських прав. Це та інше визначає нашу діяльність. Ми робитимемо все можливе для покращення життя наших громадян, бо це для нас найважливіше.

— *Що може посприяти збільшенню явки виборців на виборах до Європарламенту у 2009 році?*

Метін Казак, Болгарія, ліберал:

— Потрібні більші знання про те, чим займається Європейський Парламент, про його роль в ухваленні рішень в ЄС. Цього можна досягти через освіту. Має бути пропагандоване усвідомлення людьми того, що вони є громадянами Європи. Тоді в кожного складеться відповідний тип політичного мислення.

Адріан Северин, Румунія, соціаліст:

— Якщо громадяни зрозуміють, що ЄС приносить в діяльність країн-членів стосовно індивідуальної, соціальної, національної та міжнародної безпеки, вони будуть лояльнішими до Союзу. А найбільшим доказом цього стане участь у голосуванні на наступних виборах до Європарламенту. □

Складність, відлагодженість та збалансованість водночас

Законотворчість в Європейському Союзі є унікальною

Будівля Європейського Парламенту в Страсбурзі.

Європейська Комісія.

Консультації

Поліція та співпраця судів у кримінальних питаннях

Перегляд угод

Дискримінація — расова, статева, етнічна, на підставі політичних чи релігійних поглядів, фізичних недоліків, вікової чи сексуальної орієнтації

Громадянство ЄС

Сільське господарство

Візовий режим, надання притулку, міграційна політика та інші питання, пов'язані з вільним пересуванням людей

Транспорт (коли це позначається на окремих регіонах)

Правила конкуренції

Податкове регулювання

Економічна політика

Розширена співпраця: угоди, які дозволяють групам країн-членів співпрацювати у певних сферах навіть тоді, коли до цього залучені не всі країни.

У цьому номері «Євробюлетеня» ми хочемо розповісти, як у Європейському Союзі готують і ухвалюють закони. Всім відомо, що часом дуже важко проходить законотворчий процес в окремих країнах, зокрема й в Україні. А тут — багатонаціональне утворення, де в кожній державі є свої інтереси. Не п'ять-шість партій, а 27 країн-членів.

Саме тому про законотворчість в ЄС варто розповісти. Вона вражає своєю складністю, відлагодженістю та збалансованістю водночас і є ще одним свідченням продуманості, далекоглядності ЄС, існування в ньому ефективної системи інституційних противаг.

На перший погляд, законотворчий механізм Євросоюзу подібний до будь-якого національного. Є ніби законодавчий орган — Європарламент, виконавчий — Єврокомісія, і своєрідний президент — Рада ЄС. Та насправді ж механізм Союзу є унікальним, який не можна порівняти з тим, що має будь-яка країна.

Закони в Євросоюзі розробляє лише Європейська Комісія. Причому зазвичай першим етапом законотворчого процесу є широкі й тривалі консультації з громадськістю та всіма зацікавленими сторонами. Час од часу в «Євробюлетені» ми розповідаємо про оприлюднення так званих «зелених книг» — пропонування для таких обговорень первісних ініціатив Брюсселя.

Після консультацій і узагальнення їхніх результатів до справи береться профільний Генеральний Директорат Єврокомісії: всього їх 36, кожен відповідає за певну сферу. Саме ці структури безпосередньо розробляють нові законопроекти. Потім, після перевірки Юридичною службою, їх затверджує Колегія Єврокомісії. Після цього законопроект надсилається на розгляд Ради ЄС та Європейського Парламенту.

Але далі складніше. В ЄС існує три головні процедури ухвалення законів: консультації, процедура згоди, або ж згода, і спільне прийняття рішень. Різниця між ними у формі взаємодії між Радою та Європарламентом, а застосування тієї чи іншої процедури залежить від сфери, якої стосується законопроект (див. таблиці). А конкретніше — від відповідної статті Угоди про ЄС.

Процедура **консультації** — це коли Європейський Парламент висловлює свою точку зору на той чи інший законопроект. У деяких випадках консультації

є обов'язковими, і законопроект не може стати законом без схвалення його ЄП. У інших Комісія може запропонувати Раді просто проконсультуватися з Парламентом. У будь-якому разі Європейський Парламент може схвалити пропозиції Комісії, відхилити або ж внести поправки. В останньому випадку Комісія їх розглядає, і в разі згоди надсилає до Ради ЄС. Там законопроект також можуть схвалити, внести додаткові правки або відхилити. Однак у разі відхилення це має бути зроблено одногосно.

Інша процедура — **згода**. Вона схожа на процедуру консультації, але в цьому разі Європарламент не може вносити у законопроект зміни. Він повинен або схвалити його, або відхилити, причому схвалення потребує абсолютної більшості голосів.

Найпоширенішою формою ухвалення законів в ЄС є **спільне прийняття рішень** Європарламентом і Радою ЄС. Комісія надсилає законопроект в обидві інституції одночасно, у кожній з них він обговорюється й проходить два читання. Якщо ці дві інституції не можуть дійти згоди, то законопроект виносять на так званий Комітет примирення. Він складається з однакової кількості представників Ради і Парламенту, участь в його засіданнях беруть представники Єврокомісії. Коли комітет ухвалює компромісне рішення, узгоджений текст надсилають до Парламенту і Ради на третє читання.

Отже, головним законотворчим органом Євросоюзу є Рада. Тому такою важливою є процедура ухвалення цим органом рішень, і саме тому це було причиною гарячої дискусії під час роботи над нещодавно ухваленою Лісабонською угодою. Найтиповіша процедура — голосування кваліфікованою більшістю. Нині вона потребує 255 голосів від усіх 345, які є в Раді

(кожна держава має там кількість голосів, яка залежить від чисельності її населення). Водночас будь-яка країна-член може вимагати перевірити, чи представляють ці 255 голосів щонайменше 62% населення ЄС. Якщо ні, то рішення не вважається ухваленим. У певних випадках (наприклад, це може стосуватися спільної зовнішньої та безпекової політики, оподаткування, надання притулку, міграційної політики) рішення Ради повинні бути одностайними. Враховуючи минулі і майбутні розширення ЄС, модель голосування кваліфікованою більшістю в Раді була змінена Лісабонською угодою. У ній записаний принцип так званої «подвійної більшості»: «за» рішення повинно бути віддано 55% голосів у Раді ЄС, які еквівалентні 65% населення Союзу. Очікується, що працювати така модель почне з 1 листопада 2009 року.

І ще один важливий нюанс — тип закону, який ухвалили. Їх три. **Директива** не є інструментом прямої дії і вимагає запровадження через національне законодавство. Вона зобов'язує державу-члена у певний термін вжити заходів, спрямованих на досягнення визначених у ній цілей. Втім, якщо країна вчасно це не зробила, Директива все одно має в ній силу закону, оскільки Директиви мають верховенство над національним правом. **Постанова**, або ж **Регулювання** — це інструмент прямої дії і набуває чинності в ЄС відразу після їх видання. **Спільне рішення** (або Рамкове рішення) використовується для зближення законодавств або нормативів країн-членів у тій чи іншій сфері. Пропозиції робить Єврокомісія або Рада ЄС, вона ж і ухвалює закон. Цей різновид законодавства зобов'язує країни-члени досягати записаних в ньому цілей, однак яким саме методом це зробити, вирішують національні власті. □

Спільне прийняття рішень

Захист від дискримінації за національною ознакою

Право на переїзд та проживання

Вільне пересування працівників

Соціальна забезпеченість робітників-мігрантів

Право відкрити приватну практику

Транспорт

Внутрішній ринок

Зайнятість

Митна співпраця

Боротьба з соціальним виключенням

Рівні можливості та однакове ставлення

Втілення рішень щодо Європейського соціального фонду

Освіта

Профпідготовка

Культура

Охорона здоров'я

Захист прав споживачів

Транс'європейська мережа

Втілення рішень щодо Європейського фонду регіонального розвитку

Дослідження

Охорона довкілля

Прозорість

Попередження шахрайства та боротьба з ним

Статистика

Створення дорадчого органу із захисту бази даних

Згода

Конкретні питання діяльності Європейського Центрального банку

Зміна статуту Європейської системи Центробанку

Структурні та інтеграційні фонди

Система виборів до Європарламенту

Деякі міжнародні угоди

Приєднання нових країн-членів.

Зал засідань Ради ЄС у Брюсселі.

«Народники» зміцнили своє лідерство

У січні група (інакше кажучи — фракція) народних партій в Європарламенті збільшилася до історичного максимуму — 289 депутатів. До неї приєдналися британський депутат Саїад Карім (доти був членом групи ліберальних партій) і французька Бріджит Фуре.

«Народники» є найчисельнішими в Європарламенті ще з липня 1999 року. Нинішні 289 членів групи становлять 37% всіх депутатів Європарламенту. □

Комісари зустрілися зі словенськими міністрами

Зустрічі між членами Європейської Комісії та міністрами країни, яка починає головувати в Євросоюзі, є традиційними. У січні така зустріч відбулася у словенському містечку Брдо при Кранью. Було обговорено пріоритети словенського президентства, міністри та комісари обмінялися думками про останні найважливіші процеси, що відбуваються в ЄС. □

Віце-президент
Єврокомісії
Марго Валлстром
і прем'єр-міністр
Словенії
Янеш Янса.

Іменем Політковської названо залу в Європарламенті

Іменем російської журналістки Ганни Політковської, вбитої в жовтні 2006 року, названо залу для прес-конференцій Європейського Парламенту. Рішення про це ухвалено на його січневій сесії.

— Ганна Політковська була сміливою жінкою, яка боролася за свободу преси і свободу слова у своїй країні, — заявив Президент Європарламенту Ганс-Герт Поттерінг. — Вона стала символом цих цінностей. Ми шануємо її за те, що відстоювала їх в дуже складних умовах.

Хочемо вшанувати її пам'ять і пам'ять про її зусилля.

Крім цього, депутати присвоїли імена визначних діячів іншим спорудам Європарламенту. Зокрема, його нові будівлі названо на честь Віллі Брандта, який з 1969 по 1974 роки був канцлером ФРН, а також Йозефа Анталла — прем'єра Угорщини з 1990 по 1993 роки. Іменем іншого німецького канцлера Конрада Аденауера (перебував на цій посаді з 1949 по 1963 роки) названо міст, що з'єднує старі й нові будівлі Європейського Парламенту. □

Ганна Політковська.

Словенія і Мальта ратифікували Лісабонську угоду

На кінець січня країн, які ратифікували Лісабонську угоду, стало три. До Угорщини, яка зробила це в грудні минулого року, долучилися Словенія й Мальта.

— Я бачу особливо символічним те, що кожна з цих трьох країн приєдналася до Європейського Союзу в 2004 році, — зауважив Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу.

Прем'єр-міністр головної в ЄС Словенії Янеш Янса висловив сподівання, що за час словенського президентства (до кінця червня цього року) Лісабонську угоду ратифікують щонайменше 20 країн — членів ЄС.

Водночас документ підтримав Комітет Європарламенту з питань конституційних справ — відповідне рішення депутати ухвалили 23 січня. За проект доповіді, підготовленої іспанцем Ініго Мендесом де Віго та британцем Річардом Корбеттою, проголосували 20 членів комітету, проти були шестеро. У документі констатується, що Лісабонська угода дає більше повноважень в законодавчому процесі Європарламенту та національним парламентам країн-членів. Депутати відзначили, що Європарламент фактично отримує рівні з Радою ЄС права в питаннях бюджету, юстиції та внутрішніх справ, а національні парламенти — право протестувати проти пропозицій в цих сферах, якщо вони відчують, що порушений принцип солідарності. □

Підготовлено нову директиву з безпеки іграшок

Можуть бути заборонені «Кіндер-сюрпризи»

Європейська Комісія підготувала проект нового законодавства ЄС, спрямованого на покращення безпеки дитячих іграшок. Нововведення мають три складові: нові й вищі вимоги до безпеки, більша відповідальність виробників в ЄС та імпортерів щодо продажу іграшок і ретельніший нагляд за дотриманням вимог цього з боку країн-членів.

— Здоров'я і безпека дітей є недискутованими і не можуть бути об'єктом якогось компромісу, — заявив з цього приводу Віце-президент Єврокомісії Понтер Ферхойген, який відповідає за підприємництво й індустрію. — Тому ми повинні зробити все, щоб іграшки, які потрапляють на ринок Європи, були безпечними. Запропонована директива інкорпорує новітні стандарти безпеки й покращує ефективність застосування правових рамок Євросоюзу. Ми закликаємо операторів ринку підвищити їхню відповідальність і забезпечити, щоб діти могли без жодного ризику насолоджуватися іграшками.

Директива, якою буде оновлено вже існуючий подібний документ, передбачає такі заходи.

Буде заборонено використання деяких хімічних субстанцій, чутливих до провокування раку: так званих канцерогенних, мутагенних і токсичних для репродукції речовин. Зменшать дозволені норми для деяких інших небезпечних хімічних речовин, таких як свинець або ртуть. Будуть заборонені алергенні ароматизатори. Законопроект містить вимогу до виробників іграшок щодо видання належних попереджень, які б ефективніше запобігали нещасним випадкам (згодом Комісія має намір виписати детальніші параметри цієї вимоги). Також стануть суворішими правила, які б унеможливили нещасні випадки, спричинені маленькими деталями іграшок. Заборонять іграшки, які додають до продуктів у момент покупки — тобто такі, які дитина може отримати, купивши той чи інший харчовий продукт (наприклад, як це є у випадку з шоколадними яйцями «Кіндер-сюрприз»). Міститься також вимога до виробників забезпечити належне технічне інформування відповідних національних органів про всю їхню продукцію, що дозволить перевіряти дизайн і виробництво іграшок. Передбачено тестування іграшок, для яких ще немає стандар-

Комісія отримала понад 1500 пропозицій

тів, через незалежні лабораторії (наприклад, для іграшок з магнітами). Також планується підвищити відповідальність імпортерів, покращити видимість лейблу СЕ на упаковках, зобов'язати країни-члени покращити контроль за національними ринками іграшок і на кордонах Євросоюзу, а також запровадити покарання виробників та імпортерів за невиконання вимог директиви.

Підготовці документу передували широкі консультації, участь у яких могли взяти всі зацікавлені сторони. Комісія отримала понад 1500 пропозицій до майбутньої директиви. Тепер Брюссель спрямує її до Європейського Парламенту і Ради ЄС, які й ухвалить директиву за процедурою спільного прийняття рішень (див. стор. 14–15). □

Буде змінено маркування харчових продуктів

Наприкінці січня Єврокомісія схвалила проект нового регулювання щодо маркування харчових продуктів. Дослідження свідчать, що нині багато людей в ЄС плутаються в етикетках. Часто їм важко визначити, яка ж саме інформація на них є ключовою для вибору того чи іншого продукту. Тому Брюссель прагне кращого доступу покупців до етикеточної інформації, а також більшої її уніфікації в усіх 27 країнах-членах.

Згідно з законопроектом, упакована харчова продукція повинна мати ключову інформацію на фронтальній частині упаковки. Регулювання деталізує, якою саме вона має бути, хоча й залишає за країнами-членами право на власну ініціативу, якщо це не

суперечить нормам Союзу. Йдеться в проекті і про неупаковані продукти — на них має бути позначено присутність алергенних речовин. Це стосується й харчів, які продають у ресторанах та інших подібних закладах.

— Харчові етикетки мають величезний вплив на рішення покупця щодо купівлі того чи іншого продукту, — зазначив Комісар ЄС з питань здоров'я Маркос Кипріану. — Плутанина або інформація, яка може бути неправильно трактована, стає більше перешкодою, ніж допомогою споживачеві. Нинішні пропозиції мають на меті забезпечити, щоб продуктові етикетки несли чітку суттєву інформацію, щоб громадяни країн ЄС могли зробити правильний вибір. □

ЄС найбільше торгує електронікою й електрообладнанням

Майже дві третини зайнятих в його економіці — чоловіки

Статистична агенція Європейського Союзу (Євростат) опублікувала огляд «Статистичний портрет європейського бізнесу». Він змальовує ситуацію в усіх ключових галузях європейського бізнесу.

Нижче подаємо кілька досліджень європейських статистів — щодо зовнішньої торгівлі та гендерного розподілу економіки Євросоюзу.

Зовнішня торгівля ЄС, 2006 рік

	Експорт (млрд євро)	Імпорт (млрд євро)	Торговельний баланс (млрд євро)	Частка в загальному промисловому експорті	Частка в загальному промисловому імпорті
Індустріальна продукція	1 082.5	1 252.0	-169.5	100.0	100.0
Продукти, напої та тютюн	54.0	48.2	5.9	5.0	3.8
Текстиль, одяг, шкіра та взуття	45.8	97.5	-51.7	4.2	7.8
Деревина й папір	29.2	21.4	7.8	2.7	1.7
Хімія, гума й пластик	194.8	129.0	65.8	18.0	10.3
Інша неметалічна мінеральна продукція	17.6	10.4	7.2	1.6	0.8
Метали та металічна продукція	90.1	104.5	-14.3	8.3	8.3
Машини й обладнання	171.1	74.7	96.4	15.8	6.0
Електричне, електронне та оптичне обладнання	197.6	267.0	-69.4	18.3	21.3
Транспортне обладнання	176.3	101.9	74.4	16.3	8.1
Меблі, інша мануфактура	29.5	40.7	-11.1	2.7	3.3
Неенергетична гірничодобувна продукція	13.7	31.8	-18.1	1.3	2.5
Енергія, пар і гаряча вода	56.3	321.2	-264.9	5.2	25.7

Зайнятість в економіці ЄС, 2006 рік

	Стать		Тривалість роботи		Вік		
	Чоловіки	Жінки	Повний робочий день	Частковий робочий день	15-29	30-49	50+
Економіка в цілому	64.2	35.8	85.6	14.4	24.1	54.3	21.6
Продукти, напої та тютюн	59.2	40.8	88.6	11.4	24.1	56.0	19.9
Текстиль, одяг, шкіра та взуття	30.9	69.1	91.8	8.2	19.8	59.3	20.9
Деревина й папір	79.0	21.0	93.5	6.5	21.3	57.2	21.5
Хімія, гума й пластик	67.5	32.5	93.4	6.6	20.1	58.2	21.7
Інша неметалічна мінеральна продукція	76.4	23.6	94.7	5.3	19.1	58.6	22.3
Метали та металічна продукція	84.4	15.6	94.8	5.2	21.0	54.5	24.4
Машини й обладнання	81.5	18.5	94.6	5.4	19.4	55.7	24.9
Електричне, електронне та оптичне обладнання	66.8	33.2	93.2	6.8	22.8	56.9	20.3
Транспортне обладнання	82.1	17.9	94.6	5.4	21.2	56.7	22.1
Меблі, інша мануфактура	71.4	28.6	90.1	9.9	22.9	56.8	20.3
Неенергетична гірничодобувна продукція	89.4	10.6	97.1	2.9	16.8	56.0	27.2
Енергетика	80.0	20.0	96.1	3.9	14.3	58.6	27.2
Повторна переробка й водопостачання	79.0	21.0	93.7	6.3	14.9	58.1	27.1
Будівництво	91.9	8.1	94.1	5.9	24.6	53.8	21.6
Торгівля автомобілями	82.0	18.0	90.4	9.6	29.4	50.3	20.4
Оптова торгівля	66.2	33.8	89.3	10.7	22.6	56.7	20.8
Роздрібна торгівля й ремонт	38.3	61.7	71.0	29.0	30.4	49.5	20.1
Готелі й ресторани	44.3	55.7	71.8	28.2	35.8	47.3	17.0
Транспортні послуги	79.2	20.8	90.7	9.3	17.6	57.3	25.1
Комунікації й медіа	59.9	40.1	82.3	17.7	21.9	56.0	22.1
Бізнесові послуги	55.4	44.6	78.7	21.3	23.6	55.5	20.8
Домогосподарство, оренда, дослідження	54.4	45.6	81.1	18.9	19.6	50.6	29.8
Фінансові послуги	48.1	51.9	85.9	14.1	21.7	57.1	21.2

Луї Мішель відвідав табори біженців у Чаді

Комісар ЄС з питань розвитку й гуманітарної допомоги Луї Мішель відвідав африканську країну Чад. Побував у таборі біженців «Джабал» на сході, який розташований за 80 км від кордону з суданським регіоном Дарфур.

У таборі — понад 15 тис. біженців з цього регіону. Комісар також відвідав табір для внутрішньо переміщених жителів Чаду в Гоз Беїда.

— Я говорив з біженцями з Дарфуру і з чадіанцями, які змушені були залишити свої домівки, — розповів Луї Мішель. — Вони єдині у своєму бажанні повернутися додому, але всі говорили мені одне й те ж саме: там досі небезпечно. Більшість глибоко травмовані тим, що з ними відбулося. Європа не залишить цих людей. Європейські сили, які мають бути там розміщені, є ключовими для покращення безпеки. Наш моральний обов'язок продовжувати гуманітарну допомогу, щоб задовольнити їхні основні потреби. Місця на кшталт «Джабала» засвідчують, що криза в Дарфурі має регіональний вимір з дестабілізуючим ефектом на сусідні країни з точки зору гуманітарної і безпекової. Без стабільності в Чаді й Центральнопівденноафриканській Республіці Дарфур також не буде стабільним.

За даними ООН, зараз понад 233 тис. біженців з Дарфуру й близько 180 тис. внутрішньо переміщених громадян Чаду зареєстровано на його сході. А в південній частині Чаду ще 48 тис. біженців з Центральноафриканської Республіки. Починаючи з 2005 року, Європейська Комісія надала Чаду допомогу на загальну суму 50 млн євро. Рішення щодо ще 30 мільйонів має ухвалити Європейський Парламент — країни-члени вже це схвалили. □

Майже 370 мільйонів виділять жертвам гуманітарних криз

У 2008 році на гуманітарні цілі Європейська Комісія планує виділити 369,6 млн євро. Гроші підуть на задоволення потреб найвразливіших категорій жертв гуманітарних криз в усьому світі.

Зокрема, 160 мільйонів буде спрямовано на продовольче забезпечення. На Афганістан, Іран та Пакистан виділять 25 млн євро, Колумбію — 12 мільйонів, Конго — 30, Бурунді й Танзанію — 20, Чад — 17, Ліберію — 15,6, Судан — 70 та Уганду — 12 мільйонів.

Оцінка потреб у фінансуванні та саме фінансування відбуваються через Службу з надання гуманітарної допомоги, яка є структурою Єврокомісії. Третина її штату працює в зонах, розташованих по сусідству з конфліктними та постраждалими територіями в усьому світі. Отже, працівники служби забезпечують постійну оцінку гуманітарних потреб на місцях. Крім того, ця структура співпрацює майже з 200 партнерами — громадськими організаціями, спеціалізованими агенціями ООН тощо.

— Мільйони вразливих людей в усьому світі є незахищеними в природних катастрофах: засухах, повенях, землетрусах. Страждають вони і від збройних конфліктів, — заявив Комісар ЄС з питань розвитку і гуманітарної допомоги Луї Мішель. — Комісія продовжує реагувати на такі гуманітарні кризи. Дякуючи ефективному плануванню, майже половина цього річного «гуманітарної» частини бюджету ЄС призначена для допомоги жертвам конфліктів і катастроф. Ми можемо без затримки надати допомогу туди, де її потребують. □

Допомога Кенії

На початку січня Європейська Комісія виділила 5,5 млн євро на гуманітарну допомогу жертвам післявиборчих заворушень в Кенії. Гроші підуть на задоволення основних потреб людей, які змушені були залишити свої домівки через протистояння влади й опозиції.

— Понад чверть мільйона людей переміщені й приблизно така ж кількість живе в дуже поганих умовах, — зазначив Луї Мішель. — Ми закликаємо всі сторони негайно зупинити безпорядки й розпочати негайно й серйозно переговори для віднайдення політичного рішення. Тим часом Євросоюз залишається з тими, хто страждає в результаті післявиборчих заворушень. Ми забезпечимо їх усією необхідною екстреною допомогою. □

Дослідження засвідчило ефективність «Коменіусу»

62% учнів суттєво покращили свої знання з англійської мови

У січні Європейська Комісія оприлюднила результати дослідження щодо ефективності освітньої програми «Коменіус». Вона підтримує в ЄС проекти між школами різних країн, сприяючи таким чином міжкультурному діалогу та стимулюючи вивчення іноземних мов.

В її рамках учні та вчителі працюють над узгодженими темами, обмінюються інформацією з партнерськими школами, розповідають про результати проєктів на спеціально створених веб-сайтах, дисках та у публікаціях. Торік до такого партнерства було залучено понад 800 тис. учнів. 30 тис. з них зустрілися зі своїми партнерами в інших країнах Союзу.

— «Коменіус» приносить в шкільні класи «Європу» і покращує шкільну освіту, — прокоментував результати дослідження Комісар ЄС з питань освіти, тренінгів, культури та молоді Ян Фігель. — Допомогає учням і вчителям підвищувати майстерність і рівень знання, потрібні для успішної кар'єри в нашому дедалі більше просунутому інформаційному су-

спільстві. Аналіз свідчить, що дуже багато учнів, вчителів та шкіл мають вигоди від участі в «Коменіусі». Я закликаю інших приєднатися до неї, особливо цього року, який є Європейським роком міжкультурного діалогу.

Торік до такого партнерства було залучено понад 800 тис. учнів

Згідно з проведеним Єврокомісією опитуванням, понад 70% учнів під час участі в програмі значно покращили здатність до роботи в команді, водночас 75% учителів — вміння працювати над темами, що стосують-

ся відразу кілька шкільних дисциплін. Вони також займалися новими предметами й набули знань щодо нових методів викладання.

Одним із найцінніших елементів «Коменіуса» є вивчення іноземних мов. За даними дослідження, понад 75% учнів — учасників програми стали більше зацікавленими й мотивованими в цьому. 62% суттєво покращили свої знання з англійської. Вона найчастіше використовувалася як головна мова спілкування між школами з різних країн, що брали участь у проєкті. Однак третина вчителів також покращила свої знання з інших європейських мов.

Опитування засвідчило покращення шкільного клімату внаслідок участі в програмі (про це розповіли 60% опитаних). 79% вчителів вважають також, що в їхніх школах збільшилася присутність європейської тематики. Крім того, 80% вчителів повідомили, що їхні учні стали демонструвати більшу зацікавленість стосовно інших країн і культур, так як і 90% самих вчителів. □

У січні в Європейському Парламенті Комісар ЄС з питань захисту прав споживачів Меглена Кунєва презентувала Європейський шкільний щоденник-2008. Це вже традиційне видання, яке містить базові знання про Євросоюз і безкоштовно розповсюджується в школах країн ЄС. Щоденник призначений для учнів 15–18 років.

Європейський щоденник—2008 має наклад 2,7 мільйона

Цьогорічний наклад щоденника становитиме 2,7 млн примірників. Його буде видано 22-ма офіційними мовами Союзу.

— Нове покоління є надзвичайно важливим для майбутнього Європи, — заявила Меглена Кунєва. — Але недостатньо просто казати про це. Ми маємо демонструвати усвідомлення цього факту. І Європейський шкільний щоденник може бути таким свідченням.

Видання призначене для використання під час дискусій на теми Європейського Союзу. У щоденнику — базові знання щодо ЄС, багато цифр, фактів, інформації про Союз, зокрема з питань захисту прав споживачів, зміни клімату, здоров'я, довкілля. Там є тести, запитання для дискусій в класі тощо. Щоденник розроблено у співробітництві з національними партнерами, він має 32 сторінки.

Уперше подібне видання побачило світ у 1995 році і було використано для шкіл лише у 5 країнах-членах. З року в рік популярність щоденника зростала. З 2004-го фінансувати видання почав Генеральний директорат Європейської Комісії з питань охорони здоров'я та захисту прав споживачів. Торік було розповсюджено понад 2 млн примірників в усіх країнах-членах. Розповсюджують його за запитом шкіл, які надсилаються до 15 лютого електронною поштою до організації «Генерація Європа», яка безпосередньо займається випуском щоденника. □

Єврокомісія оштрафувала учасників картелю

«Bayer» та «Zeon» мають сплатити понад 34 мільйони євро

Європейська Комісія наклала штраф на загальну суму 34,23 млн євро на німецьку компанію «Bayer» та японську «Zeon», які виробляють бутадієновий каучук. Розслідування довело картельну змову цих фірм з метою узгодження цін на свою продукцію. А це — порушення законодавства ЄС.

Подібний тип синтетичного каучуку використовується в автомобілебудуванні, наприклад, для виробництва шлангів для подачі пального і масла, ізоляції. Між 2000 і 2002 роками представники «Bayer» та «Zeon» мали регулярні зустрічі, обговорювали ціни й координували їхнє збільшення, обмінювалися конфіденційною комерційною інформацією.

— Це вже четверте «картельне» рішення щодо індустрії синтетичного каучуку за останні три роки, — прокоментувала вирок Брюсселю Комісар ЄС з питань конкуренції Нілі Крус. — Сподіваюся, воно буде останнім. Покупці синтетичного каучуку бачать, скільки коштують їм такі картельні змови. А потенційні учасники картелів мають подумати, у скільки обійдуться їм штрафи.

При визначенні розміру штрафу в таких випадках Європейська Комісія бере до уваги обсяги продажів компаній, які були задіяні в

картелі, а також спільну частку учасників його на ринку, географічні межі та втілення картельних домовленостей. Є й інші чинники: у цьому випадку Комісія збільшила на 50% обрховану за наведеними вище показниками суму штрафу для «Bayer», оскільки раніше цю компанію вже штрафували за подібні дії.

Водночас існує програма з пом'якшення покарання, яка заохочує до зізнання в участі в картельній змові. Перший з учасників картелю, який все розповість, звільняється від штрафу взагалі, другий отримує менший штраф й так далі. Такий підхід дуже ефективний в розкритті картельних домовленостей. Зменшення від початкового розміру штрафу за співробітництво з Комісією отримали й нинішні порушники: «Bayer» на 12,38 млн євро, а «Zeon» — на 1,34 млн.

Всі накладені Брюсселем штрафи ідуть в бюджет ЄС. Втім, покарані компанії можуть

оскаржити її рішення: спочатку в Суді першої інстанції, а потім в Суді Європейських Співтовариств. Але водночас фірми, постраждалі від дій учасників картелю — тобто споживачі їхньої продукції — так само можуть звертатися до судів у своїх країнах з вимогами грошової компенсації за завдану шкоду.

Нижче в таблиці наведено найбільші штрафи, накладені Європейською Комісією на компанії, що брали участь у картельних змовах. Зверніть увагу — серед них всесвітньо відомі фірми. Тобто перед законами і Єврокомісією у ЄС всі рівні. □

Компанія	Розмір штрафу (євро)	Рік
ThyssenKrupp	479 669 850	2007
Hoffmann-La Roche AG	462 000 000	2001
Siemens AG	396 562 500	2007
ENI SpA	272 250 000	2006
Lafarge SA	249 600 000	2002
BASF AG	236 845 000	2001
Otis	224 932 950	2007
Heineken NV	219 275 000	2007
Arkema	219 131 250	2006
Solvay	167 062 000	2006

Розпочато аналіз конкуренції в фармацевтиці

Комісія має намір дослідити причини, через які склалася така ситуація. Наприклад, чи не суперечить практика вирішення патентних спорів між фармацевтичними фірмами законам ЄС, які забороняють обмежувальну практику на ринку. Також Єврокомісія дослідить, чи можуть бути створені штучні бар'єри для виходу компанії на ринок — чи то через зловживання патентним правом, чи шляхом судової тяганини, і чи така практика може бути порушенням заборони на зловживання домінуючим становищем на ринку.

Увага до цього сектору економіки зрозуміла: чесна конкуренція у фармацевтиці дуже важлива для суспільства, бо це зачіпає і громадян, і приватні та державні схеми охорони здоров'я. Проміжну доповідь Комісія планує оприлюднити восени цього року.

— В інтересах і людей, і державних структур є існування міцної фармацевтичної промисловості, яка виробляє більше продукції і за ринковою вартістю, — заявила Комісар ЄС з питань конкуренції Нілі Крус. — Але якщо традиційні продукти в окремих випадках є дешевшими за інноваційні, і вони при цьому з якихось причин мають утруднений доступ до ринку — нам треба відстежити чому і, якщо потрібно, вжити належних заходів. □

У січні Європейська Комісія розпочала розслідування щодо конкуренції у фармацевтиці і зараз проводить неанонсовані інспекції в низці фармацевтичних компаній. Існує інформація про певні проблеми на цьому ринку. Мовляв, після виходу на ринок кількох нових інноваційних фармацевтичних компаній старі стикаються з труднощами щодо потрапляння туди їхньої продукції.

У Люблянні урочисто відкрили Європейський рік міжкультурного діалогу

Урочисте відкриття Європейського року міжкультурного діалогу відбулося на початку січня в Люблянні, столиці головної в ЄС Словенії. Участь у заході взяв Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу.

Завершення театралізованого дійства з нагоди відкриття Європейського року міжкультурного діалогу.

— Нині ми дедалі більше розуміємо те, що вже передбачали батьки-засновники об'єднаної Європи. А саме: повний успіх проекту європейської інтеграції вимагає не лише єдиного ринку та потужного економічного зростання, але й посилення культурних та духовних аспектів Європи, — заявив під час урочистої церемонії прем'єр-міністр Словенії Янеж Янса. — Тому цього року Європейський Союз прагне відсвяткувати багатство його культурного розмаїття... Адже саме культурний спадок витворив універсальні цінності сучасної Європи: свободу, справедливість, рівність, верховенство права та захист прав людини.

На думку лідера Словенії ініціатива «2008 рік — Європейський рік міжкультурного діалогу» надасть ЄС подвійну можливість: посилити віру в себе, в свої життєві сили і в місію європейських культур та зміцнити діалог з іншими культурами світу.

Після урочистої церемонії учасники заходу та запрошені переглянули театралізоване дійство. □

Визначено «Руйнівників європейських кордонів»

Чергових володарів призу Єврокомісії «Руйнівники європейських кордонів» назвав на церемонії в Каннах Комісар ЄС з питань культури, освіти та тренінгів Як Фігель. Ним нагороджують тих виконавців, композиторів та авторів текстів, які отримали найбільшу аудиторію поза межами своєї країни.

Визначення переможців базується на статистиці щодо продажу альбомів виконавців у інших країнах — членах ЄС протягом останнього року (в цьому випадку між 1 вересня 2006 року та 31 серпня 2007 року), а також даних щодо їхніх гастролей поза межами своїх країн.

— Цей приз підкреслює важливість креативності й відкритості щодо культурного розмаїття в глобалізованому світі, — заявив Ян Фігель.

Соціологічні опитування засвідчують, що музика відіграє фундаментальну роль в житті європейців: понад 60% громадян країн ЄС слухають її щодня. □

Нинішні володарі призу

Назва	Альбом	Країна
The Fratellis	Costello Music	Велика Британія
Cascada	Everytime We Touch	Німеччина
Sunrise Avenue	On The Way To Wonderland	Фінляндія
Ayo	Joyful	Франція
Dolores O'Riordan	Are you Listening?	Ірландія
Basshunter	LOL	Швеція
Miguel Angel Muñoz	M.A.M.	Іспанія
Reborn	Fools Rush In	Бельгія
Dún é	We Are In There, You Are Out Here	Данія
Hemp Gru	Klucz	Польща

Європейців турбує втрата континентом біорозмаїття

ЄС має намір зупинити це до 2010 року

Більшість громадян країн — членів Євросоюзу переконана, що втрата континентом свого біорозмаїття є серйозною проблемою. Про це свідчать результати опитування, проведеного Євробарометром.

— Втрата біорозмаїття є непоправною, — заявив Комісар ЄС з питань довкілля Ставрос Дімас. — Починаючи з 1970-х років ЄС захищає природу. Ми наполегливо працюємо, щоб зупинити зменшення біорозмаїття на нашому континенті до 2010 року. Це вимагає від кожного спільної роботи для того, щоб наші екосистеми були здоровими.

Цього року в ЄС буде розпочато велику інформаційну кампанію, метою якої є залучення населення ЄС до вирішення цієї проблеми. З наведеного графіка видно ступінь стурбованості людей з різних країн Союзу щодо втрати біорозмаїття. Інші опитування свідчать, що головними загрозами європейці бачать забруднення повітря й вод, розливи нафти та промислові аварії. За ними йдуть зміни клімату, інтенсифікація сільськогосподарства, вирубка лісів та надто інтенсивне рибальство. На третьому місці — будівництво доріг, будинків або створення нових промислових зон.

Сьогодні нищення екосистем є світовою проблемою. Євросоюз має довготермінову, спрямовану на боротьбу з цим політику. Го-

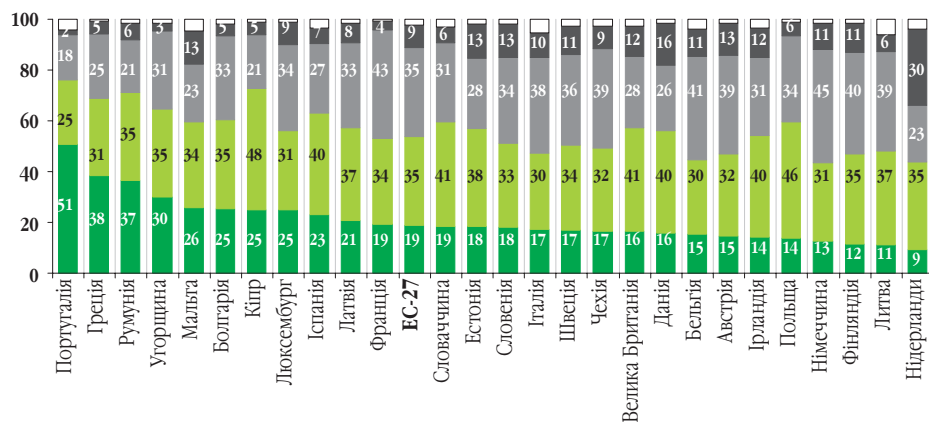
ловним її елементом є програма «Природа-2000», яка представляє собою всеєвропейську мережу захищених законом територій з унікальною флорою й фауною. Зараз це — близько 20% всієї території ЄС. Причому площу заповідників суттєво розширили в листопаді 2007 року — майже на 90 000 кв. км, що відповідає розміру Португалії.

Головними загрозами європейці бачать забруднення повітря й води, розливи нафти та промислові аварії

Зобов'язання зупинити втрату біорозмаїття до 2010 року країни ЄС взяли 2001-го. У 2006-му Європейська Комісія ухвалила План дій з конкретними заходами та чітким окресленням відповідальності ЄС в цілому та окремо країн-членів. Певного прогресу у досягненні поставленої перед собою мети Союзу вже досяг, проте втрата біорозмаїття все ще залишається дуже серйозною проблемою. □

Чи зачіпає вас втрата біорозмаїття?

- — Я вже відчуваю втрату біорозмаїття
- — Це не впливає на мене, але втрату біорозмаїття відчувають мої діти
- — Так, це мене зачепить, але не зараз, пізніше
- — Не знаю
- — Це не матиме наслідків

Брюссель ініціює нові екологічні вимоги

Європейська Комісія виступила із широким пакетом законодавчих пропозицій, покликаних продовжити реформування європейського енергетичного сектору та посилити боротьбу зі змінами клімату.

— Відповідь на виклики зміни клімату є найбільшим політичним випробуванням для нашого покоління, — заявив Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу. — Наша місія і наш обов'язок полягають у визначенні правильних рамок політики, завдяки якій ми можемо створити по-справжньому екологічну європейську економіку.

Центральною пропозицією нового законодавчого пакета є реформування європейської Системи торгівлі викидами парникових газів. Вона діє так: підприємство чи країна, які перевищують свою квоту на викиди, мають «викупувати» дозвіл на перевищення емісії у екологічно чистішого підприємства або країни. У нинішніх пропозиціях Європейська Комісія пропонує розширити та зміцнити цей ринок. З одного боку, збільшити перелік парникових газів (нині вона поширюється лише на вуглець, тобто CO₂). З іншого боку, включити до цього механізму всі основні промислові підприємства ЄС, на які припадає більшість шкідливих викидів.

Іншим елементом нинішніх законодавчих пропозицій є визначення чітких та обов'язкових норм зменшення викидів парникових газів для секторів, що не покриваються Системою торгівлі викидами — передусім йдеться про транспорт, об'єкти нерухомості, сільське господарство, сферу послуг, менші промислові об'єкти і т. д. Приміром, відповідно до цих норм, до 2020 року Данія та Ірландія мають зменшити рівень емісії парникових газів на 20% порівняно з рівнем 2005 року, Швеція — на 17%, Нідерланди, Фінляндія та Австрія — на 16%, Франція, Німеччина та Сполучене Королівство — на 14% і т. д.

Третім елементом є визначення обов'язкової частки відновлюваних джерел енергії в загальній енергетичній структурі кожної країни ЄС. Приміром, 2020 року на них має припадати 49% енергетики Швеції, 42% — Латвії, 38% — Фінляндії, 34% — Австрії, 31% — Португалії, 30% — Данії, 23% — Франції, 18% — Німеччини тощо. □

«Євросоюз дає мені свободу»

Петер Коллер — громадянин Німеччини, живе в Берліні. Він власник агенції з продажу залізничних квитків. Десятки разів бував в Україні, бере участь у підготовці німецьких путівників для подорожей нашою країною. При цьому активно цікавиться політикою: німецькою, українською та загальноєвропейською. «Євробюлетень» розпитав його про ставлення до ЄС, подальшого розширення Союзу і перспектив України.

— Що дає вам членство країни у Європейському Союзі в повсякденному житті?

— Для звичайних людей членство в ЄС надає величезні можливості вільного пересування. З розширеним Шенгенським простором кожен може подорожувати від Португалії до Естонії без прикордонного контролю. Це велика річ. Особливо, якщо пам'ятати, що лише 20 років тому всі ці кордони були практично закритими. Отже, для мене Європейський Союз дає свободу. Я завжди підтримував запровадження єдиної валюти. Бо це також дуже важливо — подорожувати без потреби обмінювати гроші. Крім цього, євро ще й несе переваги для економіки.

Звичайно, треба пройти ще довгий шлях до того, як матимемо справді Об'єднану Європу. На мою думку, Європейський Парламент ще не має належних повноважень. Значна бюрократія в Брюсселі, його рішення часом не надто зрозумілі. Іншою проблемою є те, що деякі політики надто багато думають про інтереси своїх держав, і це блокує розвиток європейського проекту. Прикладом може бути колишній

прем'єр Польщі Ярослав Качинський. Не дуже добре й те, що національні економіки вже не можуть керуватися незалежними від ЄС рішеннями. Наприклад, протягом минулого року Європейський Центробанк опікувався переважно стабільністю євро, тоді як для Німеччини за умови економічного спаду треба було б дотримуватися концепції британського економіста Кейні. Але це більше не є можливим.

— Що ви думаєте про майбутнє ЄС, чи задоволені новою Лісабонською угодою та рівнем інтеграції, який вона передбачає у майбутньому?

— Щодо майбутнього, то я підтримую подальше розширення Шенгенського простору. Згоден, що ЄС потребує нової структури: він у складі 27 країн-членів не може працювати за тими правилами, які були для 12-ти. Не можна, наприклад, щоб одна країна могла вєтувати дії всього Співтовариства. Тому добре, що Лісабонською угодою запроваджено нову, демократичнішу структуру ухвалення спільних рішень.

— Чи має сенс подальше розширення ЄС, враховуючи, що Союз тепер є самодостатнім утворенням? Не боїтеся, що приєднання бідних країн, скажімо західнобалканських, вдарить по гаманцях громадян нинішніх країн-членів?

— У принципі, я підтримую приєднання до Союзу нових країн, таких як республіки колишньої Югославії. У нас спільна історія, всі ми є частинами Європи. Євросоюз уже брав до себе країни зі слабкою економікою. Наприклад, Ірландію, яка є зараз процвітаючою державою. Отже, ЄС також допомагає розвинути країну та її економіку з метою, щоб усі країни-члени були на одному рівні. Так буде за кілька років з новими членами, такими як Польща чи Румунія.

— А як щодо Туреччини?

— Щодо неї я великий скептик. Навіть не поділяю позицію німецької Партії зелених, яку підтримую. Звичайно, Туреччина має моральне право приєднатися до ЄС, тому що ще понад 25 років тому подала заявку на членство в Союзі. Але турецьке членство може вбити європейський процес. Проблемаю є не великі міста як Стамбул чи Анкара, а великі сільськогосподарські регіони на сході країни зі справді архаїчною структурою життя та суспільства — наприклад, що стосується сімейного укладу або ролі жінок. Є також проблеми з демократією, турецьким націоналізмом та правовою системою.

— Що думаєте про європейські перспективи України? Які головні перешкоди щодо цього?

— Загалом я підтримую членство України, яка є історичною частиною Центральної Європи. Але її шлях до ЄС буде довгим. У вас дуже багато внутрішніх проблем, насамперед корупція. Як Союз може інтегрувати до себе країну, де тіньова економіка становить третину ВВП? Іншими проблемами є величезна недовіра громадян до державних структур, слабкі інфраструктура та економіка.

Думаю, що потрібна також зміна менталітету людей, які виростили за радянських часів. Перешкодою є й низькі зарплати та професійні пріоритети. Для молоді стало непростим бути науковцем або вчителем. Добрі гроші можна заробити в бізнесі: на експорті-імпорті, продажу-купівлі житла. Це досить погана для суспільства ситуація.

З іншого боку, надію вселяє низка демократичних виборів з майже однаковими результатами: більшість отримали «помаранчеві» сили. Сподіваюся, що Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко використують цей новий шанс, тому що він може бути останнім. Втім, Партія регіонів також змінюється, отже, шляху «назад в СРСР» у будь-якому разі не буде. □

«Європеєць — поняття цивілізаційне»

— Дуже часто в світі, коли говорять «Європа», то мають на увазі насамперед Європейський Союз. А як ви для себе визначаєте, де закінчуються кордони Європи?

— На мою думку, Європейський Союз поняття не географічне, а швидше економічне й політичне. І — позитивне. А щодо кордонів Європи... Якщо відкинути географію (бо все це зрозуміло з мапи), то ці «кордони» починаються і закінчуються... в голові. Географічно Україна — європейська держава, а от духовний шлях до неї у нас тільки розпочався.

— То поняття «європеєць» є цивілізаційним?

— Так. Для мене воно співзвучне з поняттям інтелігентності. Хоча не думаю, що американці чи перуанці мають якісь відмінні особливості, й навіть у Тунісі я зустрічала справжніх «європейців».

Але мене лякає уніфікованість сучасної культури, яку несе з собою об'єднання країн в єдину спільноту. Треба мати великий патріотизм і віру в унікальність всього «свого» аби не стати звичайним гвинтиком в цьому «союзі» — ще другоряднішим, ніж це було за часів радянщини.

— Чи може бути Європа українською, німецькою, французькою тощо, чи є якийсь набір загальних елементів, обов'язкових для того, щоб країна вважалася Європою?

— Європа — це коли можновладці соромляться бути багатшими за свій народ — принаймні демонструвати це в мас-медіа. Коли передусім люди цінують національну культуру, а потім — все закордонне. Коли люди похилого віку мандрують світом, а не товчуться в чергах за пачкою рису від мера. Коли тебе не питають, скільки ти заробляєш, а цінують те, що ти робиш. Коли люди стоять в будь-якій черзі до банку чи в магазині на відстані одного метра, поважуючи приватну територію іншого.

Звісно, подібних прикладів — з різних сфер життя — може бути безліч... В Україні, певно, якісь чинники присутні, але у окремих людей. У тих, у кого поняття «європеєць» ідентичне з поняттям доброго виховання й культури. Тобто спочатку треба побудувати все це у власній голові й передати дітям, які, сподіваюся, почуватимуться повноцінними європейцями.

— Що найпривабливіше для вас у тій частині Європи, яка на захід від українських кордонів?

— Відповім досить просто: чистота. Тільки-но перетинаєш межі колишнього Союзу — завжди вражає контраст. А більше, власне, нічого. Я не люблю нічому заздрити. Знаю, що у нас буде не гірше. Питання лише в часі. □

Відома письменниця Ірен РОЗДОБУДЬКО народилася 1962 року в Донецьку.

З 1988 року живе в Києві. Пише українською мовою. Переможниця літературного конкурсу «Коронація слова» (2000, 2001 і 2005 роки). Добре знайомі є її романи «Ескорт у смерть», «Амулет Паскуаля», «Ранковий прибиральник», «Зів'ялі квіти викидають», «Гудзик» та інші. За останнім зараз знімають художній фільм.

«Свробюлетень» попросив Ірен Роздобудько поділитися своїми роздумами щодо кордонів Європи та європейськості.

Європа вражає толерантністю людей

У Парижі бомж вечеряв на підвіконні дорогого магазину, і ніхто його не проганяв

У мюнхенському пабі.

До Франції на семінар із боротьби з наркотиками ми їхали автобусом через Польщу й Німеччину. Це було відразу після Нового року. Прїжджали порожні прикордонні пости: наслідок недавнього розширення Шенгенської зони.

Автобус м'яко котиться автобаном. Власне, різницю з українськими дорогами відчуваєш одразу після перетину кордону. А за вікном уже Німеччина. Раптом нас наздоганяє поліцейське авто. Наказує водієві слїдувати за ним — на найближчу парковку...

До салону заходять двоє поліцейських — з раціями та причепленими до пояса наручниками. Вітаються, в кожного перевіряють документи. Дуже стараються правильно прочитати українські прїзвища. Мій паспорт бере молодший, із сережкою у вусі й «фенечками» на зап'ясті руки. Можливо, через ці прикраси німецький поліцейський аж ніяк не здається страшним. До того ж, він по-приятельськи посміхається й жартує... Аж тут не витримує одна з пасажирок — бабусі закортіло до туалету. Її відпускають. Старший офіцер патруля дуже переживає, аби вона не відстала від групи. Іде до крамниці на паркінгу, де є туалет — дізнатися, чи все гаразд. Це ні-

би між іншим, але все ж приємно вражає. Українці не звикли до такого ставлення з боку правоохоронців.

... А вїжджали ми до Євросоюзу через українсько-польський кордон. Приєднання Польщі до Шенгенської зони відчувалося.

Австрієць видав нам усі знання про Україну: Андрій Шевченко, Чорнобиль, «помаранчева революція», Ющенко й борщ

Поляки ретельно перевіряли наші документи й валізи: загалом ми простояли на кордоні дев'ять годин! Охоронців меж Євросоюзу традиційно цікавило — цигарки, горілка? Але метою нашої поїздки був аж ніяк не дрібний економічний туризм. Водночас впадало у вічі інше — відразу після Нового року пішохідний перехід у Шигенях був на диво по-

рожнім. Україна й Польща не домовилися ще про угоду з так званого малого прикордонного руху — отже, кількість українців на кордоні різко скоротилася.

Коли я їздила у відрядження до Польщі минулого літа, то спостерігала, як люди проносили по тому коридорі з України блоки цигарок та пляшки горілки. Ховали їх на собі, у чоботях — де хто міг. Витягували, щойно пройшовши митницю. Всі знали про цей нехитрий бізнес: і поляки, й українці. Але запліщували на це очі. Зараз вже не так. Бо за українськими Шигенями не просто Польща, а Шенгенська зона...

Зате далі — єдиний європростір. Кордони зникли. Пожалкувала про те лише раз, коли у Страсбурзі сіла на останній міський автобус, аби доїхати до готелю. Він розташовувався на околиці міста, фактично на кордоні Франції та Німеччини. Забалакала із супутниками й забула натиснути кнопку біля дверей — попередити водія про зупинку. Отож автобус поїхав далі, через Міст Європи — на територію Німеччини. Довелося повертатися до Франції пішки!

У віденській кав'ярні, що розташовувалася поблизу екскурсійного бюро із російським гідом, пили каву з булочками. Офіціант довго прислухався до нашої мови. Потім запитав англійською — звідки ми? Почувши, що з України, зрадив: українці, а не росіяни. Подарували йому на згадку нашу гривню. А усміхнений австрієць видав нам усі свої знання про Україну: Андрій Шевченко, Чорнобиль, «помаранчева революція», Віктор Ющенко й борщ...

У Європі почувалися своїми. По одягу, за виразом обличчя ми не відрізняємося від тутешніх мешканців. Мовної проблеми теж не існує — англійську, хоч трохи, знають всі. Що нас ще відрізняє, так це ціни у магазинах, особливо враховуючи високий курс євро.

Вразило, як чемно, з повагою та посмішкою ставляться одні до одних перехожі на вулицях. Багато людей в інвалідних візках, але хвороба не є для них перешкодою для повноцінного життя. Бармен у барі — парубок-інвалід — подавав нам пиво. У Євросоюзі панує толерантність. У Парижі бомж на підвіконні дорогого магазину парфумів навпроти Лувра вечеряв поряд з купою свого майна — і ніхто його не проганяв. Це чи не найбільше враження від подорожі — незалежно від суспільного статусу люди почуваються людьми.

Ольга Вауліна.

Читайте в наступному номері: • У середині лютого в Києві має пройти конференція, на якій буде офіційно започатковано ініціативу Чорноморська синергія. Очікується прибуття Комісара ЄС з питань зовнішніх зносин і Європейської політики сусідства Беніті Ферреро-Вальднер і міністра закордонних справ головуючої в ЄС Словенії Димитрія Рупеля. На фото ліворуч від них: Високий представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана.

• Завершується перший цикл утілення Лісабонської стратегії ЄС, яка має перетворити Союз на найконкуренційнішу в світі економіку, базовану на знаннях і здатну до постійного зростання.

Лісабон

Неповторна Мадейра

Містами і країнами ЄС

Португалія

До Євросоюзу приєдналася 1 січня 1986 року.
Є учасником Шенгенського простору і зони євро.

Знаходиться на Піренейському півострові. На півночі й сході межує з Іспанією, на заході омивається Атлантичним океаном. Включає в себе Азорські острови й архіпелаг Мадейра.

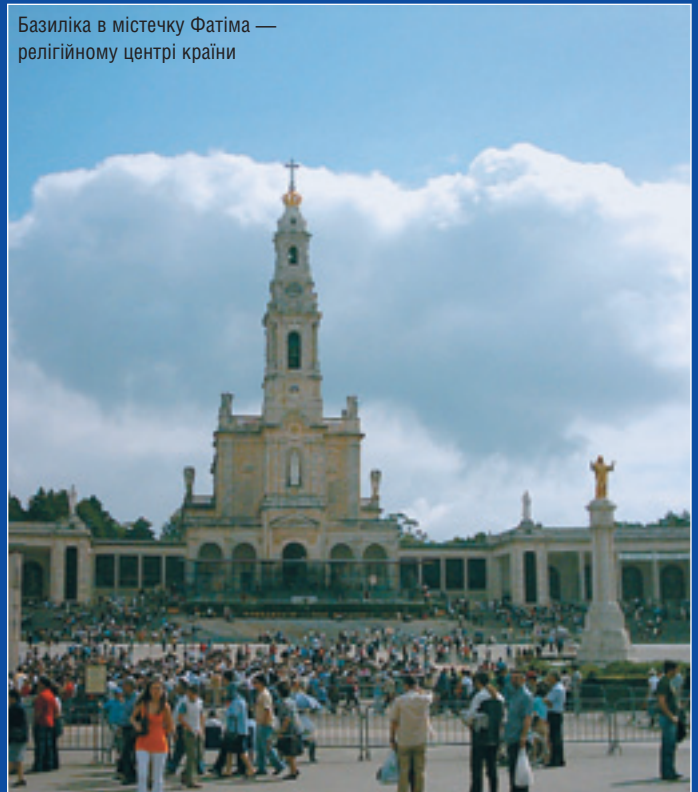
Населення країни 10,6 мільйона осіб, понад 90 відсотків складають португальці. Головна релігія – католицизм.

Португалія – парламентська республіка. Уряд очолює прем'єр-міністр, який зазвичай є лідером партії, що перемогла на парламентських виборах. Прем'єр формує склад свого кабінету.

Парламент обирають за партійними списками на 4 роки. У його складі 230 депутатів. Президента країни обирають загальним голосуванням на 5 років.

Португалія – дуже мальовнича країна, багата на історичні пам'ятки. В ній м'який клімат з теплими зимами й помірно гарячим літом. Головними туристичними напрямками є Мадейра й Азорські острови, а також океанське узбережжя на півдні країни.

Базиліка в містечку Фатіма — релігійному центрі країни

Океанське узбережжя у курортному регіоні Алгарве

Місто Порто — друге за величиною в Португалії

